mij zelven meermalen bij *Epeira*, *Tetragnatha*, *Tegenaria*, *Linyphia*, *Amaurobius*, *Dysdera* en enkele anderen werd geconstateerd. Alleen trof ook mij de duidelijkheid, waarmede men het gewone aanzwellen en weder zachtjes aan in omvang afnemen van het witte, als elastieke blaasje, dat daarbij telkenmale zijdelings en van onderen uit den knop van de in actie zijnde mannelijke palp te voorschijn treedt, ook bij dit onaanzienlijke spinnetje (van naauwelijks twee millimeters ligchaamslengte!) nog kon onderscheiden. Alleen de houding van het paartje vertoonde iets opmerkelijks. Beide spinnetjes, namelijk, waren met de rugvlakte benedenwaarts en met de buikvlakte bovenwaarts naar het bovensegment van het horologieglaasje gekeerd. Niettegenstaande deze zonderlinge verhouding, — waarbij het schedelvlak van den mas tegen het sternum van de femina rustte, — wist de eerste, door beneden- en zijwaarts draaijing zijner palpen, beurtelings met de linker- en regter afwisselende, als gewoonlijk, telkens zeer juist de vulva der femina te bereiken. Bovendien meen ik te hebben gezien, dat de epigyne[1] vóór de vulva, bij deze soort nog al sterk uitstekende, zich telkens bij de nadering of aanraking van de mannelijke palp een weinig verhief, ten einde het indringen van deze te vergemakkelijken.

Twee punten hebben bij deze kleine waarneming voornamelijk mijne aandacht getrokken:

1°. Dat ik wederom *geen* de minste bewijzen heb ontdekt voor de „voorbereidende akte" van masturbatie, die, volgens de „Uebertragungs-" of „lepeltjes"-theorie van den beroemden arachnoloog, Prof. Menge (zoo ver ik weet nog slechts door Ausserer geconstateerd), bij den coitus aranearum zou plaats grijpen. Althans bij *deze* Micryphantes-soort schijnt *die* „akte" niet voor te komen. Wanneer ik evenwel overweeg, dat Menge die akte niet alleen in de détails ten duidelijkste beschrijft bij

---

[1] Menge noemt dit deel „*der Nagel von dass Schloss!*" Liever zou ik het met de *clitoris* vergelijken, dan daaraan zulke, niet ontleedkundige, benamingen toe te leggen.

enkele *Linyphia*- en *Lycosa*-soorten enz., maar die zelfs in de IV^te^ Abtheilung zijner „Preussische spinnen", voor twee *Agalena*-species, door afteekeningen van het eigenaardige spinsel, waarop het sperma voorloopig wordt gedeponeerd, aanschouwelijk maakt, zoo *moet* men hem wel gelooven.

Van den anderen kant staat het bij mij, na mijne vroegere waarnemingen op dit gebied en vooral na de laatste vernieuwde studie ad hoc, vast, dat deze akte op verre na *niet* algemeen is. Mijns inziens, heeft Menge nog geene voldoende bewijzen geleverd, om dáárop eene *algemeene* theorie voor de copulatie bij deze dieren-orde te mogen grondvesten. En dit schijnt hij toch door te voeren, al ware het slechts door aan een der voornaamste uitwendige deelen van de mannelijke palpen, overal en voor allen, de benaming van „den Ueberträger" te geven.

2°. Dat de spinnenwijfjes — hoe boosaardig dikwerf ook — toch insgelijks meermalen *verkeerdelijk* worden beschuldigd van kwade bedoelingen tegen de spinnen-mares. Tallooze malen zag ik, hoe de laatsten met de grootste onbescheidenheid, en met eene tegen alle vermaningen doofblijvende volharding, blijkbaar reeds *bevruchte* feminae lastig vielen, en eerst door deze telkens eenvoudig weggejaagd werden, tot dat zij zich eindelijk en ten laatsten, in arren moede, half gedwongen gevoelden, om hare ontijdige indringers te verslaan, — volkomen op overeenkomstige wijze als men soms op straat de vele loopsche mannetjes-honden, door drachtige teven, met woede kan zien afbijten. Een doorslaand bewijs voor het waarschijnlijk dikwijls voorkomen van zoodanigen toedragt der zaak had ik gelegenheid in deze Micryphantes-huishouding waar te nemen. Het vrouwtje vertoornde zich slechts in zoo verre, en liet alleen tot zoo lang 's mans aanvechtingen onverhoord, als zij zich door hare graviditeit niet in staat gevoelde, daaraan te kunnen beantwoorden. Onmiddelijk toch daarop, zoodra zij na het maken van haar *coconnetje* in gunstiger omstandigheden verkeerde, onderging zij gereedelijk diens omhelzingen.

Amsterdam, 10 Junij 1872.

TROIS ESPECES NOUVELLES DU GENRE *RHYSSA*,

DÉCRITES PAR

S. C. SNELLEN VAN VOLLENHOVEN.

Planche 4, fig. I—III.

RHYSSA FRACTINERVIS m.

Rh. major, nigra nitida, flavo et ferrugineo maculata, nervo recurrente altero intus in angulum fracto.

Long. 34 mm. Longitudo totius insecti ab apice antennarum ad aculei apicem 1 decimeter.

Tout le corps est luisant, et principalement l'abdomen; la couleur générale est un noir quelque peu brunâtre. La tête est assez petite, cordiforme vue par devant, à face applatie. Yeux grands, ovales, bruns, entourés d'un cercle ferrugineux. Face, labre et palpes de la même couleur de rouille. Antennes grêles, de plus de 40 articles, dont les 28 premiers noirs, les deux derniers un peu brunâtres, les autres blancs. Épaulettes du prothorax, squamules des ailes, écusson et postécusson, ainsi que la moitié postérieure du metathorax jaunes. Premier segment de l'abdomen à bordure jaune; second segment à tache d'un jaune ferrugineux en forme de trident; les trois suivants à tache ovalaire médiane et raies latérales de la même couleur, le sixième à tache ovale ferrugineuse sur le milieu, touchant le bord postérieur, à deux taches carrées de même couleur faisant suite

aux taches latérales du cinquiéme et en outre de chaque côté à tache triangulaire jaune au dessous de la carrée et posée sur le bord postérieur; septième segment à tache jaune latérale s'unissant à la tache triangulaire du précédent et à bordure jaune interrompue au milieu; huitiéme segment couvert par le septième, à l'exception d'une saillie rougeâtre au milieu. Valvules de la tarière noires, à villosité très-courte; tarière d'un brun de poix.

Ailes longues, teintées de jaune dans la moitié basale, enfumées vers la pointe. Nervures noires, le point épais d'un noir bleuâtre. La seconde nervure récurrente, celle qui se trouve sous l'aréole, n'est pas convexe vers le limbe, comme chez la *Rhyssa persuasoria*, mais a la forme d'un chevron dont la pointe est tournée vers la base de l'aile (voyez fig. *a*). Je ne retrouve point cette forme de nervure récurrente chez les autres espèces de *Rhyssa*, conservées dans la collection du Museum de Leide.

Pattes grêles et très-luisantes, couleur de briques, les antérieures et intermédiaires à hanches et trochanters jaunes, les postérieures à hanches noires et trochanters jaunes; à toutes les pattes les genoux sont plus pâles que le milieu des cuisses. Les jambes des antérieures sont courtes et le premier article des tarses est aussi long qu'elles.

L'espèce habite les environs d'Auckland dans la Nouvelle Zeelande.

RHYSSA LANIARIA m.

Rh. capite, thorace et pedibus quatuor anterioribus coccineis, pedibus posticis nigris excepta basi femorum, abdomine nigro, subtus albo maculato.

Long. 22 mm. — cum antennis et aculeo 6 c.m.

Au premier abord cette espèce ressemble à la *Rhyssa mirabilis* Smith (Journal of the Proceedings of the Linnean Society, Zool. vol. II. p. 120), mais elle en diffère en tant de points qu'il n'est pas même possible de l'en croire une variété.

La tête et tout le thorax, avec les pattes antérieures et